

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **P.**, so sídlom v Ž. (pôvodne R., so sídlom v Ž.), proti odporkyni **Slovenskej republike** zastúpenej **Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 10 C 558/96, o dovolaní odporkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo 4. januára 2013 sp. zn. 5 Co 203/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline zo 4. januára 2013 sp. zn. 5 Co 203/2012 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Návrhom z 2. novembra 1996, doručeným Okresnému súde Čadca 11. novembra 1996, sa navrhovateľ (pôvodne obchodná spoločnosť T., so sídlom v M., H. a následne R.) domáhal proti odporkyni náhrady škody vo výške 3 700 000 Sk (122 817,49 €) spôsobenej nesprávnym úradným postupom bývalého Štátneho notárstva Veľký Krtíš a spočívajúcim v nesplnení zákonom stanovenej povinnosti najneskôr v lehote 60 dní predložiť zmluvu o zriadení záložného práva spolu s potvrdením o jej registrácii miestne príslušnému orgánu geodézie na vyznačenie v evidencii nehnuteľností.

Okresný súd Čadca rozsudkom z 26. júna 1997 č. k. 10 C 558/96-70 uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 3 892 000 Sk (129 190,73 €) so 17,6 % úrokom z omeškania od 1.4.1994 do zaplatenia ako aj trovy konania v sume 29 350 Sk (974,24 €), všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Uviedol, že navrhovateľ ako kupujúci nadobudol na základe kúpnej zmluvy uzavretej s J. P. ako predávajúcim dňa 1. marca 1994 vlastnícke právo k nehnuteľnosti – obchodnému domu M. s pozemkom – parcelou č. X. v katastrálnom území M., vedenej na LV č. X. (resp. č. X.), pričom podľa výpisu z listu

vlastníctva boli tieto nehnuteľnosti bez tiarch (ktorá skutočnosť bola výslovne uvedená aj v kúpnej zmluve). Predávajúcemu zaplatil kúpnu cenu v sume 3 700 000 Sk (122 817,49 €). Následne až 5. októbra 1994 navrhovateľ zistil, že na odkúpené nehnuteľnosti bolo zriadené záložné právo na základe zmluvy registrovanej bývalým Štátnym notárstvom Veľký Krtíš dňa 19. februára 1992 pod č. R . Štátne notárstvo si nesplnilo zákonom určenú povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 151b ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 1. januára 1993, lebo najneskôr v lehote 60 dní nepredložilo (ním registrovanú) zmluvu miestne príslušnému orgánu geodézie na zápis vzniku záložného práva. V dôsledku takéhoto nesprávneho úradného postupu štátneho notárstva (spočívajúceho v jeho nečinnosti) navrhovateľovi vznikla škoda spočívajúca v zaplatenej kúpnej cene a zaplatenej dani z prevodu nehnuteľností v sume 192 000 Sk - 6 373,23 € (o ktorú sumu v priebehu konania rozšíril svoj návrh), teda celkove vo výške 3 892 000 Sk (129 190,73 €). Zodpovednosť štátu za takto vzniknutú škodu vyplýva z ustanovenia § 18 ods. 1, 2 v spojení s ustanovením § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie odporkyne rozsudkom z 18. decembra 1997 sp. zn. 5 Co 1782/97 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O. s. p.) a odporkyňu uložil povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy odvolacieho konania v sume 11 740 Sk (389,70 €) do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Odvolací súd zhodne s názorom prvostupňového súdu dospel k záveru, že navrhovateľovi vznikla škoda v uplatňovanej výške a nejde o škodu fiktívnu, pretože zaplatil uvedené finančné prostriedky za nehnuteľnosti, s ktorými nemôže z dôvodu viaznuceho záložného práva disponovať. Keďže sa mu inými právnymi prostriedkami zjednať nápravu nepodarilo (protestom prokurátora), zvolil postup podľa zákona č. 58/1969 Zb. Navrhovateľ by v prípade vedomosti o záložnej zmluve, predmetnú kúpnu zmluvu neuzavrel, pretože je logické, že by nemal záujem odkúpiť nehnuteľnosti, na ktorých viazne záložné právo v prospech záložného veriteľa v sume, ktorá prevyšuje kúpnu cenu týchto nehnuteľností. Tvrdenia odporkyne, že škoda navrhovateľovi nevznikla, považoval za neopodstatnené, pretože pod skutočnou škodou treba rozumieť aj márne vynaložené náklady na nehnuteľnosti, ku ktorým nemožno uplatňovať vlastnícke právo. Stotožnil sa aj s ďalšími dôvodmi a skutočnosťami, ktoré v odôvodnení svojho rozsudku uviedol súd prvého stupňa a na ktoré v podrobnostiach

poukázal. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Odporkyňa návrhom z 5. októbra 1998, doručeným Okresnému súdu Čadca 9. októbra 1998 navrhla obnovu uvedeného konania, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 10 C 558/96 a bolo právoplatne skončené (v spojení s rozsudkom krajského súdu) dňom 30. júla 1998. Dôvodom na obnovu konania bola nová skutočnosť, o existencii ktorej v priebehu pôvodného konania nevedela, a bez svojej viny ju nemohla použiť v pôvodnom konaní, pričom jej mohla privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci (§ 228 ods. 1 písm. a/ O. s. p.). Touto novou skutočnosťou bolo súdne konanie vedené na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 3 Cb 52/94, v ktorom sa Slovenská štátna sporiteľňa, mestská pobočka Veľký Krtíš domáhala určenia neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy. V priebehu konania o obnovu konania pribudla ďalšia relevantná skutočnosť spočívajúca v rozhodnutí Okresného súdu Veľký Krtíš z 19. decembra 2003 č. k. 3 C 176/00-303 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. júna 2004 sp. zn. 16 Co 131/04, ktorým bolo určené, že kúpna zmluva o prevode nehnuteľností zapísaných v katastri nehnuteľností pre katastrálne územie M. na LV č. X, ako dom súpisné číslo X. na parcele č. X. a na LV č. X. ako parcela č. X. – zastavaná plocha vo výmere X. m², parcela č. X. – zastavaná plocha vo výmere X. m² uzavretá dňa 1. marca 1994 medzi predávajúcim J. P. a kupujúcim spoločnosťou T., so sídlom H., je neplatná. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňom 11. augusta 2004.

Okresný súd Čadca uznesením z 5. októbra 2004 č. k. 6 C 794/98-250 povolil obnovu konania vedeného na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 10 C 558/96.

Krajský súd v Žiline uznesením z 29. apríla 2005 sp. zn. 6 Co 155/05 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O. s. p.) potvrdil.

Po povolení obnovy konania Okresný súd Čadca rozsudkom z 3. mája 2006 č. k. 10 C 558/96-111 návrh navrhovateľa (spoločnosti R.) voči odporkyňi na zaplatenie 3 892 000 Sk (129 190,73 €) so 17, 6 % úrokmi z omeškania od 1. apríla 1994 do zaplatenia zamietol a odporkyňi nepriznal náhradu trov konania. Po oboznámení sa so spisom Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici sp. zn. VP 195/20/1994, spismi Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 3 Cb 52/1994 a sp. zn. 3 C 534/94 a ďalšími (uvedenými) listinnými dôkazmi dospel k záveru, že navrhovateľ nepreukázal zákonný dôvod, na základe ktorého si uplatňuje náhradu škody, lebo mu žiadna škoda ani nevznikla. Navrhovateľom tvrdená

skutočnosť, že nemohol s predmetnou nehnuteľnosťou nakladať vzhľadom na ťarchu (záložné právo), nebola v konaní preukázaná. Bez ohľadu na nesprávny postup pracovníkov bývalého Štátneho notárstva Veľký Krtíš, ak bola škoda spôsobená úmyselným trestným činom, tak za ňu zodpovedá páchatel', čo v danom prípade je evidentné a od navrhovateľa nikto nevymáhal ani nevymáha žiadne finančné prostriedky titulom ťarchy, ktorá na nehnuteľnostiach viazla. Teda navrhovateľ nepreukázal právny nárok na náhradu škody titulom nesprávneho úradného postupu v zmysle § 18 ods. 1, 2 zákona č. 58/1969 Zb. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 151 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie navrhovateľa uznesením z 30. januára 2007 sp. zn. 5 Co 370/2006 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zdôraznil, že zmena právneho hodnotenia veci právoplatne rozsúdenej po povolení obnovy konania bez zmeny skutkového stavu je neprípustná, pretože by bola nezákonnou a protiústavnou revíziou právoplatných súdnych rozhodnutí. Vytkol súdu prvého stupňa, že sa vôbec nezaoberal otázkou, že podľa § 228 ods. 1 písm. a/ O. s. p. zákonom požadované skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy, ktoré navrhovateľ (obnovy konania) bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní a môžu privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci, musia existovať už v čase podania návrhu na obnovu konania. Teda v lehote troch mesiacov od toho času, keď ten, kto obnovu konania navrhuje, sa dozvedel o dôvode obnovy alebo od toho času, keď ho mohol uplatniť. V uvedenom prípade nejde o výnimky, v ktorých by bolo možné podať návrh na obnovu konania aj po uplynutí trojročnej lehoty a navrátenie lehoty nie je možné (§ 230 ods. 2, 3 O. s. p.).

Okresný súd Čadca (v poradí druhým) rozsudkom zo 14. mája 2008 č. k. 10 C 558/1996-276 návrh navrhovateľa zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Pri svojom rozhodnutí súd prvého stupňa vychádzal zo skutkových zistení, z ktorých vyplýva, že v kúpnej zmluve uzavretej 1. marca 1994 sa jej účastníci dohodli, že kúpnu cenu zaplatí kupujúci najneskôr do 2 dní od vykonania vkladu na kupujúceho (čl. III) a v jej čl. IV predávajúci prehlásil, že na predávaných nehnuteľnostiach neviaznu žiadne ťarchy ani dlžoby a že zodpovedá kupujúcemu za prípadné škody, ktoré by mu vznikli, ak by sa ukázala nepravdivosť tohto ubezpečenia. Kúpna zmluva bola jej účastníkmi podpísaná a vklad do katastra nehnuteľností bol povolený dňa 1. marca 1994 (pod č. V.). Okresná prokuratúra Veľký Krtíš k podnetu na podanie protestu prokurátora navrhovateľom (na základe vlastného šetrenia) oznámila, že povinnosť vyznačenia (vzniku a zániku záložného práva) v evidencii nehnuteľností podľa § 151b ods. 6

Občianskeho zákonníka (účinného do 1. januára 1993) bola len povinnosťou zaistiť informáciu verejnosti, nie však podmienkou vzniku, či zániku záložného práva. Správnosť tohto stanoviska potvrdila aj Krajská prokuratúra v Banskej Bystrici (v odpovedi z 19. júna 1995) na opakovaný podnet navrhovateľa, ktorá súčasne uviedla, že ani zápis záložného práva po odkúpení nehnuteľnosti nemá vplyv na platnosť kúpnej zmluvy a na povolenie zápisu do katastra nehnuteľností. S. potvrdila, že jej klientovi J. P. bol poskytnutý úver vo výške 3 409 000 Sk (113 158,06 €) a na zabezpečenie jeho návratnosti bolo zriadené záložné právo k predmetným nehnuteľnostiam (zmluva o zriadení záložného práva uzavretá 28. januára 1992 bola registrovaná bývalým Štátnym notárstvom Veľký Krtíš dňa 19. februára 1992 pod sp. zn. R.). Na základe rozhodnutia Daňového úradu Veľký Krtíš z 8. apríla 1997 sp. zn. X. zaplatil (pôvodný) navrhovateľ ako ručiteľ daň z prevodu nehnuteľností vo výške 192 000 Sk (6 373,24 €). V konaní vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 3 Cb 52/94 bol návrh navrhovateľa S. zamietnutý z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie (navrhovateľom označeného odporcu v konaní o odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 42a Občianskeho zákonníka). V konaní vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 3 C 534/94 bolo vyhovené návrhu navrhovateľa Slovenskej štátnej sporiteľne mestská pobočka Veľký Krtíš proti odporcovi J. P. na zaplatenie uplatnenej istiny s príslušenstvom titulom úveru. V konaní vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 3 C 176/00 na návrh navrhovateľky Slovenskej republiky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky proti odporcom J. P. a spoločnosti T. bolo určené, že predmetná kúpna zmluva je neplatná z dôvodu, že predávajúci J. P. bol (rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš z 12. septembra 1997 sp. zn. 7 Nc 526/97) úplne zbavený spôsobilosti na právne úkony (uznesením Okresného súdu Veľký Krtíš zo 4. mája 1998 sp. zn. P 6/98 mu bol ustanovený opatrovník), z ktorého dôvodu bolo aj trestné stíhanie vedené (pre podvod pri uzavretí kúpnej zmluvy) proti nemu uznesením vyšetrovateľa z 22. februára 1995 zastavené. Podľa aktuálneho výpisu z katastra nehnuteľností pre katastrálne územie M. je ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti zapísaná spoločnosť C., so sídlom V., titulom osvedčenia o priebehu dražby pod č. N 505/2006, Nz 30160/2006 (do katastra nehnuteľností zapísaným pod č. Z.), ktorú na návrh navrhovateľa G. vykonala D., oprávnená k výkonu dobrovoľných dražieb podľa zákona č. 527/2002 Z.z. dňa 2. augusta 2006 v L. Teda vydražiteľom predmetu dražby (bývalého vlastníka R.) sa stala spoločnosť C. za cenu dosiahnutú vydražením 1 000 000 Sk (33 193,92 €), pričom medzi ťarchami viaznucimi na nehnuteľnostiach je uvedené aj záložné právo. Oznámenie o dražbe predmetných nehnuteľností bolo zaslané (podľa § 17 ods. 5 zákona č. 527/2002 Z.z.) aj pôvodnému vlastníkovi na adresu zistenú

z aktuálnych údajov obchodného registra, ktorý mal vedomosť o realizácii krokov k dražbe smerujúcich už v roku 2005, kedy prebiehalo ohodnotenie predmetu dražby a dražobník konal s jeho konateľom (R. F.). Oznámenie o výsledku dražby bolo zverejnené v Notárskom centrálnom registri dražieb dňa 4. augusta 2006 pod č. X. a notárska zápisnica osvedčujúca priebeh dražby po doplatení ceny dosiahnutej vydražením bola zaslaná navrhovateľovi dňa 18. septembra 2006, ktorý neuplatnil žiadne nároky k predmetu dražby alebo k dosiahnutému výťažku dražby. Uviedol, že po (právoplatnom) povolení obnovy konania, keď mu ustanovenie § 235 ods. 1, 2 O. s. p. výslovne ukladá prihliadať na všetko, čo vyšlo najavo tak v pôvodnom konaní, ako aj v konaní o povolení obnovy konania, zákon neobmedzuje súd pokiaľ ide o skutkový stav a rozsah dokazovania, výlučne na skutkový stav zistený v pôvodnom konaní, ani na navrhovateľom obnovy uvedený konkrétny dôvod obnovy konania. Aj v prípade nárokov titulom osobitnej zodpovednosti štátu (podľa zákona č. 58/1969 Zb.) platia základné teoretické občianskoprávne východiská podmienok zodpovednosti za škodu. Teda musí byť súčasne preukázané protiprávne konanie (porušenie právnej povinnosti) zodpovedného subjektu, zavinenie takéhoto konania, vznik škody a príčinná súvislosť medzi protiprávnym zavineným konaním a vznikom škody. V čase registrácie predmetnej kúpnej zmluvy bolo povinnosťou štátneho notárstva v lehote do 60 dní predložiť zmluvu spolu s potvrdením o registrácii príslušnému orgánu geodézie na vyznačenie vzniku záložného práva vo vtedajšej evidencii nehnuteľností (§ 151b ods. 6 Občianskeho zákonníka v spojení s § 4 ods. 4 zákona č. 22/1964 Zb. ako právnych predpisov účinných k 19. februáru 1992). Opomenutie tejto povinnosti je porušením právnej povinnosti a nesprávnym úradným postupom podľa ustanovenia § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. Podľa názoru súdu navrhovateľ v priebehu tak pôvodného konania ako aj konania po povolení obnovy jednoznačne nepreukázal vznik škody a vôbec nie jej výšku uplatnenú v návrhu. Predmetné nehnuteľnosti, ktoré nadobudol (pôvodný) navrhovateľ kúpnu zmluvou, a za ktoré zaplatil kúpnu cenu a daň z prevodu nehnuteľností, boli predané na dražbe až v priebehu konania a výťažok z nej nadobudol iný subjekt. Podľa názoru súdu až najskôr týmto okamihom (prevodom vlastníckeho práva na tretiu osobu dražbou) možno jednoznačne konštatovať, že došlo k vzniku škody. Z hľadiska požiadavky na náhradu skutočnej škody (§ 20 zákona č. 58/1969 Zb.) je vymedzenie výšky škody navrhovateľom (súčet kúpnej ceny a dane z prevodu) nedostatočné. Okrem uvedených sporných skutočností týkajúcich sa otázky vzniku a rozsahu skutočnej škody, nemal súd preukázanú ani príčinnú súvislosť medzi protiprávnym zavineným konaním a vznikom škody. Samotná existencia záložného práva nie je sama osebe prekážkou prevodu nehnuteľností a povolenia vkladu na základe uzavretia

zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností, preto nie je na mieste tvrdenie, že kupujúci nemohol spornú kúpnu zmluvu platne uzavrieť, a že by nemohol byť povolený vklad. So zreteľom na zistené skutočnosti, ktoré vyšli najavo v konaní o povolení obnovy hodnotením výsledkov vykonaného dokazovania (§ 132 O. s. p.) dospel súd k záveru, že (pôvodný) navrhovateľ ako kupujúci prostredníctvom fyzickej osoby svojho vtedajšieho konateľ'a (I. T.) zjavne disponoval vedomosťou o existencii záložného práva k prevádzaným nehnuteľnostiam. O tom svedčí výslovné znenie kúpnej zmluvy z 21. marca 1993 (ktorej predmetom bola rekreačná chata) uzavretej medzi J. P. a J. P. ako predávajúcimi a spoločnosťou V. ako kupujúcim, zastúpenej tým istým konateľ'om, ktorý podpísal aj predmetnú kúpnu zmluvu. Pokiaľ potom navrhovateľ pri vedomosti o záložnom práve nevzal zreteľ na zmeny právnej úpravy a prehliadol, že v čase rozhodnom pre vznik záložného práva sa nevyžadoval vklad do katastra nehnuteľností a že v tomto smere zápis do katastra nehnuteľností mal len deklaratórny charakter, ide o autonómne konanie a rozhodnutie kupujúceho, na ktoré dôsledky potom objektívne opomenutie štátneho notárstva nemohlo mať žiaden vplyv. Ak by aj konateľ' (pôvodného) navrhovateľa, napriek skutočnostiam uvedeným v predchádzajúcej zmluve (z 21. marca 1993) v čase uzavretia spornej kúpnej zmluvy vychádzal z najlepšieho presvedčenia a dôvery na v tom čase objektívne existujúci stav zápisu v príslušnom katastri nehnuteľností, takéto jeho subjektívne presvedčenie neobstojí vo vzťahu k nevyvrátiteľnej právnej domnienke všeobecnej znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov podľa § 2 zákona č. 1/1993 Z.z., tzn. vrátane citovanej, všeobecne záväznej právnej úpravy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a o povahe a záväznosti zápisov o existencii záložného práva v evidencii nehnuteľností. Ak preto (pôvodný) navrhovateľ pri uzatváraní spornej kúpnej zmluvy napriek svojej preukázanej informovanosti (v zmluve z 21. marca 1993) o existencii záložného práva peňažného ústavu k prevádzaným nehnuteľnostiam vychádzal zo stavu zápisu v katastri nehnuteľností, nebol dobromyseľným podľa § 11 zákona č. 265/1992 Zb., na podmienenú hodnovernosť takéhoto stavu zápisu sa vzťahovalo ustanovenie § 16 ods. 1 tohto zákona. Vzhľadom na uvedené, pretože bolo vyvrátené tvrdenie navrhovateľa o tom, že v čase uzavretia spornej kúpnej zmluvy o existencii záložného práva nevedel, a o jeho dobromyseľnosti v stav zápisu v katastri nehnuteľností ako pohnútke na uzavretie zmluvy, absentuje tak ním tvrdená príčinná súvislosť medzi zavineným porušením právnej povinnosti štátneho notárstva a eventuálnym vznikom škody. Rovnako štát nemá ani žiadnu zodpovednosť za neplatnosť kúpnej zmluvy, nielen z dôvodu nespôsobilosti predávajúceho, ale aj z dôvodu rozporu s dobrými mravmi a obchádzania zákona. Pretože súd konajúci

po povolení obnovy pôvodné (právoplatné) rozhodnutie vo veci samej týmto rozsudkom zmenil, nahradí tento rozsudok po nadobudnutí právoplatnosti, pôvodné rozhodnutie. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie navrhovateľa uznesením z 25. augusta 2009 sp. zn. 5 Co 289/2008 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a zamietol návrh na zmenu rozsudku Okresného súdu Čadca z 26. júna 1997 č. k. 10 C 558/96-70 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 18. decembra 1997 sp. zn. 5 Co 1782/97 po povolení obnovy konania. Odporkyňi uložil povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy prvostupňového a odvolacieho konania od podania návrhu na obnovu konania do právoplatného skončenia veci v sume 9 878,01 € (297 585 Sk) do 3 dní na účet právneho zástupcu JUDr. R. S.. Vychádzajúc z ustanovenia § 235 ods. 1, 2 O. s. p. dospel k inému právnomu záveru ako súd prvého stupňa. Uviedol, že zhodne so súdom prvého stupňa, musel akceptovať právoplatné rozhodnutia o povolení obnovy pôvodného konania a nemohol preskúmať ich zákonnosť. Obnova konania bola povolená, lebo súdy akceptovali tvrdenia odporkyne (navrhovateľky v konaní o povolenie obnovy konania) o existencii dôvodov pre takéto rozhodnutie. Za nové skutočnosti považovali (podľa § 228 ods. 1 písm. a/, b/ O. s. p.) rozsudok Okresného súdu Veľký Krtíš zo 14. decembra 1998 č. k. 3 Cb 52/94-152, ktorý nadobudol právoplatnosť 19. marca 1999 a ktorým zamietol návrh navrhovateľa S. na určenie neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie navrhovateľom označeného odporcu v konaní o odporovateľnosti právnomu úkonu podľa § 42a Občianskeho zákonníka. Ďalšou skutočnosťou rozhodujúcou pri povolení obnovy mal byť obsah spisu v konaní vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 3 C 534/94, ktorého predmetom bola pohľadávka titulom úveru. Napokon treťou novou skutočnosťou malo byť konanie vedené na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 3 C 176/00, ktorého predmetom bol návrh odporkyne (proti J. P. a spoločnosti T.) na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy z 1. marca 1994 z dôvodu, že ju predávajúci uzavrel v stave duševnej poruchy a že zamlčal fárchy viaznuce na predmetných nehnuteľnostiach, ktoré odporujú zákonu a priečia sa dobrým mravom, ktorému vyhovel. Zdôraznil, že v súlade s § 235 ods. 1 O. s. p. a ustálenou judikatúrou, pri novom prejednaní veci po povolení obnovy konania, môžu sa dôkazy vykonané v pôvodnom konaní vyhodnotiť inak, ako boli hodnotené v pôvodnom rozhodnutí len vtedy, ak pri novom prejednávaní veci vyšli najavo také skutočnosti, ktoré môžu zmeniť skutkový záver, ktorý bol podkladom pre právne posúdenie veci v pôvodnom konaní (zhodne rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 22/96). Odvolací súd bol toho názoru, že obsah

pripojených spisov vrátane uvedených rozhodnutí Okresného súdu Veľký Krtíš neobsahuje skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy uvedené v § 228 ods. 1 písm. a/ O. s. p. a ani po oboznámení sa s dôkazmi v nich sa nachádzajúcimi, nemožno dôkazy vykonané v pôvodnom konaní vyhodnotiť inak, ako boli hodnotené v pôvodnom rozhodnutí – rozsudku Okresného súdu Čadca z 26. júna 1997 č. k. 10 C 558/96-70 v spojitosti s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 18. decembra 1997 sp. zn. 5 Co 1782/97. Odvolací súd konštatoval, že ani v konaní po povolení obnovy, nebolo žiadnym hodnoverným dôkazom spochybnené, že navrhovateľ ako kupujúci zaplatil predávajúcemu kúpnu cenu v uvedenej výške ako aj daň z prevodu nehnuteľností, čím mu vznikla škoda. Rovnako bolo v konaní preukázané, že bývalé štátne notárstvo si nesplnilo zákonom ustanovenú povinnosť najneskôr v lehote 60 dní predložiť zmluvu spolu s potvrdením o jej registrácii vtedajšiemu miestne príslušnému orgánu geodézie na vyznačenie vzniku záložného práva v evidencii nehnuteľností. Pokiaľ ide o otázku zavinenia, ide o zákonom stanovenú objektívnu zodpovednosť štátu za takto spôsobenú škodu a jeho zavinenie sa v zákone č. 58/1969 Zb. (§ 18 ods. 1) priamo predpokladá. Súd prvého stupňa podľa názoru odvolacieho súdu prehliadol objektívnu povahu podmienky náhrady škody, ktorou je príčinná súvislosť medzi protiprávnym zavineným konaním a vznikom škody. Štát sa totiž nemôže zbaviť svojej povinnosti informovať pravdivo občanov o právnych vzťahoch k nehnuteľnostiam prostredníctvom katastra nehnuteľností tým, že by im uložil povinnosť overovať si správnosť údajov niekde inde. Rozhodujúce je podľa odvolacieho súdu to, že došlo ku škode, nie ako k nej došlo a či na základe zavinenia a kým. Pôvodný rozsudok (pred povolením obnovy konania) v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu vzhľadom na zamietnutie návrhu na ich zmenu, zostávajú právoplatné a vykonateľné, vrátane výrokov o náhrade trov konania. O trovách konania (po povolení obnovy) rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 149 ods. 1 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 20. marca 2012 sp. zn. 7 M Cdo 3/2010 uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu porušenia práva účastníkov na spravodlivé súdne konanie, čím im odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Krajský súd v Žiline (v poradí druhým) uznesením zo 4. januára 2013 sp. zn. 5 Co 203/2012 rozsudok Okresného súdu Čadca zo 14. mája 2008 č. k. 10 C 558/1996- 276 zrušil a zamietol návrh na zmenu rozsudku Okresného súdu Čadca z 26. júna 1997 č. k. 10 C 558/96, v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 18. decembra 1997 sp. zn. 5 Co 1782/97 po povolení obnovy konania. Odporkyňu uložil povinnosť nahradiť

navrhovateľovi trovy prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania od podania návrhu na obnovu konania do právoplatného skončenia veci v sume 9 878,01 € (297 585 Sk) do 3 dní na účet právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. R. S.. V odôvodnení poukázal na priebeh a výsledky doterajšieho konania opisom odôvodnení súdnych rozhodnutí vrátane Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na dôvody povolenia obnovy konania, pričom konštatoval, že obsah pripojených spisov neobsahuje skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy uvedené v § 228 ods. 1 písm. a/ O. s. p. a ani po oboznámení sa s dôkazmi nachádzajúcimi sa v uvedených spisoch a rozhodnutiach nemožno dôkazy vykonané v pôvodnom konaní vyhodnotiť inak, ako boli hodnotené v pôvodnom rozhodnutí – rozsudku Okresného súdu Čadca z 26. júna 1997 č. k. 10 C 558/96-70 v spojitosti s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 18. decembra 1997 sp. zn. 5 Co 1782/97. Dospel k záveru, že skutkové závery prvostupňového súdu nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Jeho záver, že navrhovateľ vedel o existencii záložného práva v čase, keď uzatváral predmetnú kúpnu zmluvu, nie je založený na dôkazoch, len na hypotéze, resp. subjektívnom názore súdu, pretože z vykonaného dokazovania vyplýva niečo iné. Za ťažko pochopiteľný preto považoval jednoznačný záver prvostupňového súdu, že „navrhovateľ ako kupujúci disponoval prostredníctvom fyzickej osoby svojho vtedajšieho konateľa vedomosťou o existencii záložného práva k prevádzaným nehnuteľnostiam – čo v spojení s ďalšími okolnosťami – akými? jednoznačne dokumentuje znenie písomnej kúpnej zmluvy z 21. septembra 1993“. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvého stupňa nedocenil význam a účel zápisov v KN (EN) na posúdenie dobromyseľnosti kupujúceho, ktorý nemohol postupovať inak, ako že prípadnú existenciu záložného práva si okrem tvrdení predávajúceho overoval z aktuálneho výpisu z LV a osobne priamo v katastri u vedúceho katastrálneho úradu. V ďalšom citoval ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. a pôvodnú úpravu zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu. Za rozhodujúcu príčinu vadného právneho posúdenia veci považoval to, že prvostupňový súd sa dopustil nesprávneho výkladu znenia zákona pri stanovení základného právneho východiska, keď sa mylne domnieval, že jednou z podmienok zodpovednosti v danom prípade je aj zavinenie. Konštatoval, že ani v konaní po povolení obnovy konania, žiadnym hodnoverným dôkazom nebolo spochybnené, že navrhovateľ predávajúcemu kúpnu cenu v uvedenej výške zaplatil a zaplatil aj daň z prevodu nehnuteľností a teda nemôže byť pochyb o tom, že mu vznikla škoda. Rovnako bolo v konaní preukázané, že bývalé Štátne notárstvo vo Veľkom Krtíši nespĺnilo zákonom mu uloženú povinnosť najneskôr v lehote 60 dní predložiť zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam (č. R III 29/92) spolu s potvrdením o jej registrácii vtedajšiemu miestne

príslušnému orgánu geodézie na vyznačenie vzniku záložného práva (§ 151b ods. 6 Občianskeho zákonníka v spojitosti s § 4 ods. 4 zákona č. 22/1964 Zb. účinného v rozhodnom období) a teda došlo k nesprávnemu úradnému postupu podľa § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. Tým bola preukázaná aj príčinná súvislosť medzi protiprávnym (protizákonným) konaním (štátneho notárstva) a vznikom škody tak, ako ju vymedzuje právna teória a prax. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 149 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala dovolanie odporkyňa. Jeho prípustnosť vyvodzovala z § 238 ods. 1 O. s. p. a namietala nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Navrhla, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Poukázala na doterajší priebeh konania. Uviedla, že právny názor vyslovený odvolacím súdom považuje za neakceptovateľný, nakoľko pre spor rozhodujúcou právnou skutočnosťou je právoplatný rozsudok Okresného súdu Veľký Krtíš z 19. decembra 2003 sp. zn. 3 C 176/2000-303 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. júna 2004, ktorými bola určená absolútna neplatnosť kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností zapísaných v katastri nehnuteľností pre k. ú. M. na LV č. X. ako dom s. číslo X. na parcele č. X. a na LV č. X. ako parcela č. X. zastavaná plocha vo výmere X. m² uzavretej 1. marca 1994 medzi predávajúcim J. P. a kupujúcim T., so sídlom H. a to z dôvodu nedostatku spôsobilosti na právne úkony predávajúceho, ktorý bol úplne zbavený spôsobilosti na právne úkony v čase pred uzatvorením kúpnej zmluvy. Navrhovateľovi vznikol nárok len na vydanie bezdôvodného obohatenia predávajúcim. Preto nie je možné predmetný nárok súčasne uplatniť titulom náhrady škody v inom konaní proti tretej osobe, vo vzťahu ku ktorej absentujú všetky zákonné podmienky zakladajúce zodpovednostný vzťah. V tejto súvislosti poukázala na dôvody uvedené generálnym prokurátorom Slovenskej republiky v mimoriadnom dovolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 25. augusta 2009 sp. zn. 5 Co 289/2008. V danom prípade chýba nielen nesprávny úradný postup štátneho notárstva, pretože ak súd vyslovil, že kúpna zmluva je absolútne neplatná pre nedostatok spôsobilosti predávajúceho na právne úkony, hľadá sa na takúto zmluvu akoby neexistovala. Ak teda kúpna zmluva neexistovala, nemohlo štátne notárstvo zmluvu registrovať, resp. jej registrácia je bez významu a odpadla teda povinnosť štátneho notárstva zasielať registrovanú zmluvu do evidencie nehnuteľností. Na rozdiel od odvolacieho súdu mala odporkyňa za to, že navrhovateľovi žiadna škoda v súvislosti s postupom štátneho notárstva nevznikla. Za škodu nemôže byť považované zaplatenie kúpnej ceny navrhovateľom predávajúcemu, ak

navrhovateľ získal za kúpnu cenu nehnuteľnosť, pričom obidve zmluvné strany sa na výške kúpnej ceny dohodli a majetok navrhovateľa zmenil len svoju formu z peňažných prostriedkov na nehnuteľnú vec. Teda k zmenšeniu majetkových hodnôt na strane navrhovateľa kúpou nehnuteľnosti neprišlo. Až prípadnou realizáciou záložného práva viaznuceho na nehnuteľnosti by navrhovateľ mohol hovoriť o zmenšení jeho majetkových hodnôt. Záložné právo však bolo realizované v čase, keď vlastníkom zapísaným v príslušnom katastri nehnuteľností po rozhodnutí súdu o neplatnosti kúpnej zmluvy už nebol navrhovateľ.

Navrhovateľ sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), ktorá je zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.), preskúmal napadnuté uznesenie v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a dovolacím dôvodom vrátane jeho vecného (obsahového) vymedzenia dovolateľom. Obligatórne sa zaoberá len vadami vymenovanými v § 237 O. s. p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tieto vady konania neboli dovolateľkou namietané a ani zo spisu nevyplývajú, preto sa dovolací súd v ďalšom zaoberal len dovolacím dôvodom, ktorý odporkyňa uplatnila.

Odporkyňa namietala, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Je nepochybné, že navrhovateľ si v danej veci uplatňoval voči odporkyňi náhradu škody titulom nesprávneho úradného postupu bývalého Štátneho notárstva vo Veľkom Krtíši, spočívajúceho v nespĺnení zákonom stanovenej povinnosti najneskôr v lehote 60 dní predložiť zmluvu o zriadení záložného práva spolu s potvrdením o jej registrácii miestne

príslušnému orgánu geodézie na vyznačenie v evidencii nehnuteľností podľa zákona č. 58/1969 Zb.

Súd prvého stupňa po vyhodnotení dôkazov vykonaných tak v pôvodnom konaní ako aj špecifikovaných dôkazov vykonaných v obnovenom konaní, dospel k inému skutkovému záveru a z neho vyplývajúcejmu inému právnomu záveru o nepreukázaní súčasného splnenia všetkých podmienok objektívnej zodpovednosti (bez ohľadu na zavinenie) štátu podľa zákona č. 58/1969 Zb. ako odvolací súd. Dospel k záveru, že aj keď došlo k nesprávnemu úradnému postupu bývalého štátneho notárstva nebola preukázaná existencia škody a tým ani príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou. Na rozdiel od neho podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné dospieť k inému skutkovému a právnomu záveru ako v pôvodnom konaní, t. j., že odporkyňa zodpovedá za škodu uplatnenú navrhovateľom podľa zákona č. 58/1969 Zb. Konštatoval, že žiadnym z dôkazov ani po povolení obnovy konania nebolo spochybnené, že navrhovateľ jednoznačne preukázal, že mu vznikla škoda, ktorej sa štát nemôže zbaviť a že je daná príčinná súvislosť medzi vzniknutou mu škodou a nesplnením zákonnej povinnosti bývalého štátneho notárstva, t. j. jeho nesprávnym právnym postupom.

V zmysle § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 tohto zákona nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia. Právo na náhradu škody tu majú tí, ktorí boli účastníkmi konania a boli poškodení nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Zodpovednosť za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je jeho objektívna zodpovednosť (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemožno zbaviť; založená je na súčasnom (kumulatívnom) splnení troch podmienok: 1/ nesprávny úradný postup štátneho orgánu, 2/ vznik škody, 3/ príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody.

Zákon č. 58/1969 Zb. nedefinuje „nesprávny úradný postup“, z obsahu tohto pojmu ale vyplýva, že podľa konkrétnych okolností toho-ktorého prípadu môže ísť o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomocí určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel stanovených právnymi predpismi pre konanie štátneho orgánu alebo k porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie alebo cieľov tejto činnosti. Pretože úradný postup nie je spravidla možné v právnom predpise upraviť do najmenších podrobností, treba správnosť úradného postupu posudzovať i z hľadiska účelu,

k dosiahnutiu ktorého postup štátneho orgánu smeruje. K nesprávnemu úradnému postupu môže dôjsť nielen pri úkonoch v rámci činnosti, pri ktorej štátny orgán nerozhoduje, ale tiež v rámci jeho rozhodovacej činnosti. Nesprávnym úradným postupom môže byť aj nesplnenie zákonom stanovenej povinnosti štátneho orgánu.

Rovnako pojem škody zákon č. 58/1969 Zb. bližšie nedefinuje a ani neupravuje rozsah jej náhrady. Preto treba aj v tomto smere aplikovať príslušné ustanovenia všeobecnej úpravy (§ 442 Občianskeho zákonníka) a škodu vo všeobecnosti chápať ako ujmu, ktorá a/ nastala v majetkovej sfére poškodeného, b/ je objektívne vyjadriteľná v peniazoch a c/ je napraviteľná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým peňažného.

Podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa uhrádza skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk). Skutočnou škodou je ujma, ktorá znamená zničenie, stratu, zmenšenie, zníženie či iné znehodnotenie existujúceho majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodnou udalosťou a ktorá predstavuje majetkové hodnoty, ktoré treba vynaložiť pre uvedenie veci do predošlého stavu (pokiaľ nie je vylúčené). Teda je to ujma spočívajúca v zmenšení majetku poškodeného. Ide v podstate o rozdiel v hodnote poškodeného majetku pred spôsobením škody a po spôsobení škody na majetku. Ušlý zisk predstavuje zmarený majetkový prospech (prekazené zväčšenie alebo budúce rozmnoženie majetku poškodeného), ktorý bolo možné očakávať s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, no nenastalo v dôsledku škodnej udalosti.

Ani vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi nesprávnym úradným postupom a škodou zákon č. 58/1969 Zb. nevysvetľuje. V právnej teórii sa týmto vzťahom označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). Príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (porovnaj R 7/1979).

V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť

však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.

Z hľadiska skutkového stavu bolo v danej veci zistené, že kúpna zmluva o prevode nehnuteľností uzavretá 1. marca 1994 medzi predávajúcim J. P. a kupujúcim spoločnosťou T., t. j. právnym predchodcom navrhovateľa (v ktorej sa účastníci dohodli, že kúpnu cenu zaplatí kupujúci najneskôr do 2 dní od vykonania vkladu na kupujúceho – čl. III a v ktorej čl. IV predávajúci prehlásil, že na predávaných nehnuteľnostiach neviaznu žiadne ťarchy ani dlžoby a že zodpovedá kupujúcemu za prípadné škody, ktoré mu vznikli, ak by sa preukázala nepravdivosť tohto ubezpečenia) bola jej účastníkmi podpísaná a vklad do katastra nehnuteľností bol povolený 1. marca 1994 (pod č. V.). Na zabezpečenie návratnosti úveru poskytnutého predávajúcemu J. P. (vo výške 113 158,06 €) bolo na základe zmluvy o zriadení záložného práva uzavretej 28. januára 1992 a registrovanej bývalým Štátnym notárstvom Veľký Krtíš 19. februára 1992 pod sp. zn. R., t. j. pred uzavretím kúpnej zmluvy 1. marca 1994 zriadené záložné právo k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom tejto kúpnej zmluvy. V čase registrácie predmetnej zmluvy bolo povinnosťou štátneho notárstva v lehote do 60 dní predložiť zmluvu spolu s potvrdením o registrácii príslušnému orgánu geodézie na vyznačenie vzniku záložného práva vo vtedajšej evidencii nehnuteľností (§ 151b ods. 6 Občianskeho zákonníka v spojení s § 4 ods. 4 zákona č. 22/1964 Zb. účinnými k 19. februáru 1992). Na základe rozhodnutia Daňového úradu Veľký Krtíš z 8. apríla 1997 sp. zn. X. (pôvodný) navrhovateľ zaplatil ako ručiteľ daň z prevodu nehnuteľností vo výške 6 373,24 € (okrem zaplatenej kúpnej ceny). Návrh Slovenskej štátnej sporiteľne, mestská pobočka Veľký Krtíš – navrhovateľa o odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 42a Občianskeho zákonníka bol v konaní vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 3 Cb 52/94 zamietnutý z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie (navrhovateľom označeného odporcu). Návrhu tohto navrhovateľa (proti odporcovi J. P.) na zaplatenie istiny titulom úveru bolo vyhovené (voči odporčkyni J. P. bol návrh zamietnutý) v konaní vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 3 C 534/94. V konaní vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 3 C 176/00 bolo rozsudkom z 19. decembra 2003, právoplatným 11. augusta 2004, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. júna 2004 sp. zn. 16 Co 131/04

určené, že kúpna zmluva z 1. marca 1994 je neplatná z dôvodu, že predávajúci (J. P.) ju uzavrel v stave duševnej poruchy (rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš z 12. septembra 1997 sp. zn. 7 Nc 526/97 bol úplne zbavený spôsobilosti na právne úkony a uznesením Okresného súdu Veľký Krtíš zo 4. mája 1998 sp. zn. P 6/98 mu bol ustanovený opatrovník). Trestné stíhanie vedené proti predávajúcemu J. P. (pre podvod pri uzavretí kúpnej zmluvy) bolo preto uznesením vyšetrovateľa z 22. februára 1995 zastavené. Ako vlastník nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom kúpnej zmluvy z 1. marca 1994, je v katastri nehnuteľností pre katastrálne územie M. zapísaná spoločnosť C. a to titulom osvedčenia o priebehu dražby pod č. N , ktorú na návrh navrhovateľa G. vykonala D., oprávnená k výkonu dobrovoľných dražieb podľa zákona č. 527/2002 Z.z. 2. augusta 2006. Teda vydražiteľom predmetu dražby sa stala uvedená spoločnosť (za cenu 33 193,92 €) a medzi ťarchami viaznucimi na nehnuteľnostiach je uvedené aj záložné právo. Oznámenie o dražbe nehnuteľností bolo zaslané aj pôvodnému vlastníkovi a oznámenie o výsledku dražby bolo zverejnené v Notárskom centrálnom registri dražieb 4. augusta 2006 pod č. X. a notárska zápisnica o priebehu dražby (po doplatení ceny dosiahnutej vydražením) bola 18. septembra 2006 zaslaná navrhovateľovi, ktorý žiadne nároky z dražby neuplatnil.

Zo zisteného skutkového stavu nepochybne vyplýva, že (pôvodný) navrhovateľ zaplatil kúpnu cenu, na výške ktorej sa účastníci kúpnej zmluvy dohodli, a daň z prevodu nehnuteľností v súlade s príslušnými predpismi, že v čase uzavretia predmetnej kúpnej zmluvy (1. marca 1994), na zabezpečenie návratnosti poskytnutého úveru predávajúcemu (J. P.), bolo na základe zmluvy o zriadení záložného práva uzavretej 28. januára 1992 zriadené záložné právo k totožným nehnuteľnostiam. Štátne notárstvo, ktoré zmluvu registrovalo (19. februára 1992) ju v rozpore s v tom čase platným ustanovením § 151b ods. 6 Občianskeho zákonníka a § 4 ods. 4 zákona č. 22/1964 Zb. nepredložilo príslušnému orgánu geodézie na vyznačenie vzniku záložného práva, čím došlo k jeho nesprávnemu úradnému postupu.

Nesprávny úradný postup príslušného štátneho orgánu štátu však sám osebe, t. j. bez splnenia aj ďalších uvedených podmienok (objektívnej) zodpovednosti za škodu nestačí na to, aby štát zodpovedal za škodu uplatnenú navrhovateľom podľa zákona č. 58/1969 Zb.

Navrhovateľ za škodu považoval kúpnu cenu v kúpnej zmluve dohodnutú a ním zaplatenú daň z prevodu nehnuteľností v uplatnenej výške, pričom v kúpnej zmluve predávajúci prehlásil, že na predávaných nehnuteľnostiach neviaznu žiadne ťarchy ani dlžoby

a že kupujúcemu zodpovedá za prípadné škody, ktoré mu vznikli, ak by sa preukázala nepravdivosť týchto ubezpečení. Práve tieto v zmluve deklarované ubezpečenia predávajúceho boli nepravdivé, pretože mu bol poskytnutý úver. Na zabezpečenie jeho návratnosti bolo zriadené záložné právo, ktorého vznik z dôvodu nesplnenia si povinnosti štátnym notárstvom nebol vyznačený v evidencii nehnuteľností (trestné stíhanie predávajúceho, začaté pre podvod pri uzavretí kúpnej zmluvy, bolo zastavené len z dôvodu pozbavenia ho spôsobilosti na právne úkony), ale ku ktorého realizácii ani v čase vlastníckeho práva navrhovateľa k predmetným nehnuteľnostiam nedošlo, a len v ktorom prípade by bolo možné hovoriť o zmenšení jeho majetku ako kupujúceho. Z dôvodu pozbavenia spôsobilosti predávajúceho na právne úkony bolo súdom následne určené, že predmetná kúpna zmluva je neplatná.

Zo sledu relevantných skutkových okolností danej veci nemožno vyvodit' ani záver, že keby nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu bývalého štátneho notárstva navrhovateľ by neuzavrel predmetnú kúpnu zmluvu a nebola by mu vznikla škoda pozostávajúca zo zaplatenej kúpnej ceny a príslušnej dane. Tým záver, že zaplatením kúpnej ceny a dane navrhovateľovi vznikla škoda, ktorej vznik je v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom štátneho notárstva.

Na základe predmetnej kúpnej zmluvy navrhovateľ zaplatil kúpnu cenu a následne aj daň z prevodu nehnuteľností a nadobudol vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam, teda vychádzajúc z uvedenej definície skutočnej škody k zmenšeniu jeho majetku a tým ku vzniku škody uzavretím kúpnej zmluvy ani nedošlo. Nepravdivé informácie týkajúce sa dlžôb a tiarch uviedol priamo v zmluve predávajúci, voči ktorému bolo trestné stíhanie zastavené a predmetná kúpna zmluva bola súdom určená za (absolútne) neplatnú. Absolútne neplatný právny úkon (akým sa stala aj predmetná kúpna zmluva) nemá od začiatku žiadne právne následky, hľadá sa naň akoby neexistoval, nikoho ani nezaväzuje. Odporkyňa dôvodne poukázala na to, že ak dôjde k plneniu na základe neplatného právneho úkonu má druhá strana právo na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Pokiaľ v postupnom slede skutkových okolností navrhovateľovi aj (prípadne) škoda vznikla, tak jej príčinu vyvolali iné dôsledky, ako nesplnenie si povinnosti bývalým štátnym notárstvom, lebo, ako zo zisteného skutkového stavu vyplýva, samotná kúpna zmluva bola neplatným právnym úkonom a záložné právo (zriadené za účelom návratnosti úveru poskytnutého predávajúcemu, ktorú skutočnosť výslovne v zmluve poprel) realizované

(v uvedenom čase) nebolo. Preto nemožno ani dospieť k záveru, že škoda (ak vôbec vznikla a v akej výške) bola v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom štátneho notárstva. Teda tento postup nebol priamym následkom príčiny vzniku škody, ktorá mohla síce navrhovateľovi vzniknúť, ale len v súvislosti s inými skutočnosťami, ako bol nesprávny úradný postup bývalého štátneho notárstva. Ak totiž aj bývalé štátne notárstvo nesprávne postupovalo, nemôže len skutočnosť, že si nesplnilo zákonom mu uloženú povinnosť (bez ďalšieho) zodpovedať za všetko, čo nastalo v následnom slede udalostí po uzavretí samotnej kúpnej zmluvy z 1. marca 1994, ako zo zisteného skutkového stavu vyplýva. Nesprávny postup bývalého štátneho notárstva by mohol mať za následok vznik zodpovednosti podľa zákona č. 58/1969 Zb. len vo vzťahu k takému zmenšeniu majetku, ktoré bolo priamo a nesprostredkovane spôsobené týmto postupom. Toto v konaní preukázané nebolo.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľ v konaní nepreukázal, že ak mu v konečnom dôsledku vznikla škoda, táto by bola v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom štátneho notárstva. Keďže podmienky vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom sú stanovené kumulatívne a v prípade nesplnenia čo i len jednej z nich nie je daná táto zodpovednosť, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie odporkyne je opodstatnené, lebo smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré spočíva na nesprávnom právnom závere, že v danej veci sú splnené (všetky) podmienky pre zodpovednosť odporkyne za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2014

JUDr. Oľga Trnková, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová